

NÉPLAP

Szerkesztőség: Debrecen, Ferenc József-út 56.
Kiadóhivatal: József kir. herceg-u. 16.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy hóra 750 P
Negyedévre 21— P
Félévre 40— P

UTCAI HARCOK BUDAPEST ÉSZAKI VÁROSRESZEIBEN

Az amerikai haderők áttörték a Maginot-vonalat Gödöllő elesett

Moszkva, december 13. A vörös hadsereg tegnap folytatta magyarországi offenzíváját. A 2. ukrán hadsereg csapatai Budapest körül megszorították a bekerítő gyűrűt és

benyomultak Budapest északi városrészeibe, ahol súlyos utcai harcok folynak.

A szovjet csapatok tegnap reggel benyomultak Gödöllőbe és kiszorították a városból a német és magyar csapatokat. Gödöllő határában a német és magyar csapatok 400 halottat vesztek és 18 kiégett német tank maradt a csatatéren.

Miskolctól északra és északnyugatra is tovább tart a második ukrán hadsereg jobbszárnyának előnyomulása. A Sajó völgyében tovább folyik az átkaroló mozdulat, melynek során

rohammal bevették Sajószentpétert.

Az amerikaiak Elzászban áttörték a Maginot-vonalat

London, december 13. Eisenhower tábornok ionhadiszállása jelenté, hogy a 7. amerikai hadsereg Hagenau elfoglalása után nagy erővel nyomul keleti irányba és közel nyolc óra alatt közel 12 kilométert tett meg a Rajna felé.

Ez a támadás a Maginot-vonal teljes áttörését jelenti

és az amerikaiak most, 12 város elfoglalása után, 1,5 km-re állanak a Rajnától. A hadijelentés gyengülő német ellenállásról számol be, a német csapatok visszavonulnak a Sigfried-vonalba, a Fekete-erdő felé. Az amerikai csapatok előnyomulása a fontos karlsruhei utat fenyegeti.

A Saar-arcvonalon a 3. amerikai hadsereg elfoglalta Innsdorf és Reichshofen helységeket, Wallburg külvárosában barcol és egészen Bitschig nyomult előre. Súlyos harcok folynak a dillingeni körzetben. Az amerikaiak egy

Tovább tart a Malinovszki-hadsereg előnyomulása a szlovák határ felé is. Tegnap az orosz csapatok elfoglalták Szirákot, Lócót és Rimócot.

A hadijelentés közli, hogy a 2. ukrán hadsereg csapatai tegnap 2454 magyar és német tisztet és katonát fogtak el.

Német-magyar vészbírságok Budapesten

Semleges forrásból eredő hírek arról számolnak be, hogy a budapesti német főparancsnokság a lakosságot arra akarja rávenni, hogy az osztrák határ felé meneküljön. Német intencióra német-magyar hadbírságot szerveztek a vezérkari főnök mellé, a rémuralom fenntartására. Ez a

vészbírság már eddig számos halálos ítéletet hozott.

Újabb ponton átlépték a német határt

Saargemündtől keletre. A Saartól keletre a német csapatok elkeseredett, de sikertelen ellentámadásokat folytattak a Sigfried-vonal elvesztett erődítményeinek visszafoglalásáért.

A középsőrajnai arcvonalon az 1. amerikai hadsereg 25 kilométeres fronton folytatja offenzíváját a Róhr felé. Az amerikaiak egyre szélesebb szakaszon zárkóznak fel a Róhr nyugati partján és most már

Düren, — a Westwall egyik legfontosabb erődje külvárosában folynak a harcok.

A harcok során elesett Brandenburg és öt más helység. Amerikai haditudósítók beszámolója szerint Dürentől északra

a német arcvonal összeomlóban van.

London, december 13. A szövetséges légihaderő nagyszabású támadásokat hajtott végre a német hadtápvonalak ellen. Essent támadták, Saarbrücken vasúti csomópontot és Ausztriában bécsvidéki ipari célpontokat. Tegnap éjjel Moszkító távbombázók támadást intéztek Hamburg és Hannover hadicélpontjai ellen.

1250 nehézbombázó-900 vadászgép fedezete mellett súlyos támadást intézett a merseburgi Leuna-

olajművek, a darmstadti, aschaffenburgi, witteni és blechhammeri (Szilézia) vasútvonalak és szintetikus olajtelepek ellen.

A szövetséges légihaderő offenzívája most már szakadatlanul tart a legfontosabb német hadicélpontok ellen. A tegnapi nap folyamán több mint kétezer gép, az utolsó két nap alatt pedig hétezer gép támadta Németországot angliai és olaszországi támaszpontokról.

Összeomlás előtt a magyarországi német hadsereg

A „Times” „Bécs felé” címmel vezércikket közöl arról, hogy az oroszok tíz nappal ezelőtt elfoglalták Pécest és ezt követően erőlyesen bontakoznak ki a nagyszabású szovjet hadmozdulatok. Az elfoglalt Pécestől sugár alakban törtek előre az orosz csapatok, összezavarva a német és magyar haderőket. A szovjet csapatok a Balaton mellett törnek előre délnyugatról északkeleti irányban, 80 km szélességben, a Duna nyugati partja mentén. Berlinben máris készítik elő a közvéleményt a magyarországi német hadsereg összeomlására.

Ausztria délkeleti határától

60 km-re állnak az orosz csapatok.

A magyar sikság elfoglalásával az orosz csapatok komolyan veszélyeztetik a németek utánpótlási vonalait. A Bécs ellen irányuló csapás lényeges segítséget jelent, mert

ez a csapás az orosz-angol-amerikai háborús erőfeszítést sokkal közelebbi viszonyba hozza egymással, mint eddig volt.

Könnyen lehetséges, hogy az egyesült nemzetek déli frontján lévő haderői is végigszáguldanak a Berlinbe vezető úton.

Külpolitika hírei

Attlee beszéde a munkáspárt pártnapján

London, december 13. Az angol munkáspárt évi nagygyűlésének mai napján Attlee helyettes miniszterelnök nagy beszédben foglalkozott a háborús és háborúutáni problémákkal. Kijelentése szerint a német és japán népet nem lehet teljes mértékben felmenteni a felelősség alól a háborús bűnösség kérdésében. Eppen ezért határozati javaslatot terjesztett elő, mely szerint a két népnek a háború után jóvá kell tennie, amit lehet, ezeket a támadó népe-

ket le kell fegyverezni és lefegyverzett állapotban kell tartani, végül gyökeres átkezdésben kell részesíteni, hogy kiirtsák belőlük a fasiszta nevelés irmagját is.

Nagy-Britannia, az Egyesült Államok, a Szovjetunió és Franciaország részvételével olyan szervezetet kell létrehozni, melynek hivatása megakadályozni minden újabb támadást a népek békéje ellen.

„Sok nép dicsekszik azzal, hogy történelmi gondolkozással rendelke-

zik", — fejezte be szavait Attlee — „de a demokratikus népek jövődó politikájának irányelve a jövőben az legyen, hogy ne a multat

tanulmányozza, hanem a jövőbe nézzen". Attlee javaslatát a nagygyűlés túlnyomó többséggel elfogadta.

Helyesere a náci-börtönökben

A nyugati front legfőbb parancsnoksága közzétette a 10. utasítását a megszállt német területek katonai kormányzásáról. Az utasítás szerint a szövetséges katonai kormányzat nyomban átveszi a közigazgatást. A náci által létesített koncentrációs táborokat azonnal átveszik, a foglyokat szabadon bocsátják és

helyükbe a letartóztatott náciakat teszik.

A katonai parancsnokság gyorsított menetben vizsgálja át a náci által letartóztatottak ügyét, hogy azok minél hamarabb szabadlábra kerüljenek. Az SS rendőrséget és a Gestapót azonnal feloszlatják. A rendőrségi eljárásból kiküszöböljük a náci-elveket és módszereket.

Megoldás felé halad a görög válság

London, december 13. Alexander tábornagy, a földközítengeri szövetséges hadsereg főparancsnoka és Mac Millan brit középkeleti miniszter tegnap Athénbe érkeztek a súlyos görög politikai válság megoldása céljából. Azonnal megkezdtek tárgyalásokat a görög politikai pártok mértékadó személyiségeivel. Egyidejűleg Scobie tábornok, a görögországi brit haderő parancsnoka tárgyalásokat kezdett az ELAS, a görög ellenállási mozgalom vezetőivel.

Párisi gestapo-ügynökök felelősségrevonása

Páris, december 13. A párisi rendkívüli bíróság tegnap tárgyalta 12 Gestapo-ügynök ügyét, akiket a német megszállás alatt elkövetett bestialis cselekményekkel vádoltak. A bíróság 9 vádlottat halálra, három életfogytiglani fegyházra ítelt.

A német-svéd kapcsolatok megszakítását követelik Svédországban

Moszkvai jelentés szerint egy Góteborghban megrendezett munkáspárti képviselő azt követelte, hogy a svéd nép ismerje el a norvégok és dánok felszabadító küzdelmét. Stran a továbbiak során azt követelte, hogy Svédország ne képviselje Németországot más államokban. A gyűlésen résztvettek a legnagyobb helyesléssel fogadták Stran beszédét.

Az „Aften Tidningen" című lap azt írja, hogy meg kell szakítani minden kapcsolatot Németországgal.

Nagymértékben hozzájárult az

eddig sem nagyon szívélyes svéd-német viszony elhidegüléséhez a német kormány visszautasító magatartása azzal a svéd javaslattal szemben, melyben a svéd kormány felajánlotta szolgálatait a földönfutóvá vált norvég menekültek befogadására.

Nagyjelentőségű művészdélután a Csokonai Színházban

Debrecenben a művészi és szellemi élet támogatása céljából három demokratikus párt összeogott és megalapította a Demokratikus Kulturális Szövetséget. A Szövetség által kidolgozott program keretében szombaton december 15-én mutatkoznak be magya. művészek Debrecen közönségének. Heimlich Lajos, a kiváló magyar zongoraművész, fog fellépni, gyönyörű programmal, továbbá Radó Pál előadóművész Ady és Vilon versekkel.

Heimlich Lajost Európa nagy városában, Londonban, Rómában, Amsterdamban, Bécsben, Varsóban és Brüsszelben egyaránt lelkesen ünneplik a nagyközönség. Európai sikerei után már Amerika is megakartja nyerni hangverseny útján, azonban a háborús események közbejötték megakadályozták, hogy Heimlich Lajos atkelne az óceánra. Közöttünk maradt a erős lélekkel tölte el azokat a szenvedéseket, amelyekkel a háború és a fasiszta elnyomás sújtotta. Most semét mint sz bad ember lép förellel művészi ereje blikában, a magyar közönség elé.

Jegyek a művészdélutánhoz a „Néplap" könyvesboltjában (Perenc József-ú 53.) és a Csokonai Színház pénztárában válthatók 2-4 pengős árban.

Fábián

Nődivatsza'on és Model'ház

Megnyilt!

Modellház Piac-u. 43, nőiszalon Péterfia 4.

A javithatatlan épületek anyagával tegyék lakhatóvá a kevésbé sérült házakat!

A Debrecent ért sorozatos légitámadások folytán megrongált lakóházaknak mintegy fele olyan rossz állapotban van, hogy megjavításuk teljesen lehetetlen. A kevésbé megrongált épületek viszont könnyen megmenthetők a javithatatlan épületek anyagának segítségével.

Ennek a munkának minél gyorsabb megkezdése érdekében irányító szervezet, bizottság felállítása szükséges, mely a közérdek szemeltartásával kijelöli a lebontásra kerülő épületeket. Hasorliképpen intézkedne a bizottság arról is, hogy

a lebontás által nyert épületanyagok hol kerülnek beépítésre.

A bizottság munkája nem sérti majd a tulajdonjogot, hiszen a javithatatlan épületek felhasznált anyagát pontosan számba lehet venni, a pénzteremtése pedig egy finanszírozó Szövetkezet közlektatá: a al nye megoldást.

E munka megindítása elsörendü közérdek és nem tür halasztást. Gyors cselekvésre van szükség, hogy még a tél beállta előtt minél több épületet lehessen lakhatóvá tenni.

A nemzetiségek jogai a Sztálin-alkotmányban

Moszkva, december 12. A moszkvai rádió mai adásában Sztálin alkotmányában foglalt jogokról és kötelességekről beszélt. Hangzottta, hogy a Szovjetunió polgarainak nemzetiségi és faji különbség nélküli egyenjogúsága a gazdasági, politikai és kulturális élet minden területén megdönthetetlen. Az alkotmányban biztosított jogok közvetlen vagy közvetett úton történő bármilyen korlátozása, vagy a polgarok faji és nemzetiségi hovatartozásától függő megkülönböztetése, vagy a nemzetiségi gyűlölködés és megvetés terjesztése a törvény szigorával büntetendő.

A Szovjetunió népeinek a sztálini alkotmányban szilárd alapra fektetett barátsága erős és törhetetlen. Amíg ez a barátság fennáll — mondja Sztálin —, országunk népei szabadok és legyőzhetetlenek. Amíg ez a barátság él, addig sem belső, sem külső ellenség nem félelmetes számunkra.

A szovjet népek barátságát nemzetközi viszonylatban is elismerik, a külföldi írök részletes tudósításokban számolnak be a Szovjetunió nemzetiségi politikájáról. Teljes joggal teszik fel a kérdést: melyik más országban lehetséges elérni annyi faj és nemzetiség között a békés egységet? A szovjet kormány sok vívmányára lehet joggal büszke — írja az egyik ismert angol írónó a Szovjetunióban tett látogatása után —, de egyik vívmányára sem lehet olyan büszke, mint a nemzeti kisebbségi problémák megoldására. A nyugati tudomány és művészet képviselői megfordultak a Szovjetunióban és valamennyien elismerik, milyen csodás felvirágzás észlelhető a nemzeti köztársaságok életének minden terén. Az egyik amerikai folyóirat kiküldött tudósítója arról számol be, hogy rá a legnagyobb hatást az elevenen lüktető kultúrelét tette, amelyet a Szov-

jetunió különböző népeinél tapasztalt.

Most, amikor a demokratikus országok népei elragadtatással figyelik, miként kergeti a szovjet hadsereg a hitleri Németországot a teljes katasztrófa szélére, a külföldi sajtó a szovjet kisebbségek testvériességében látja a Szovjetunió szilárdságának és nagyszerű sikerének legfőbb rügóját. A vörös hadsereg azért olyan erős — írja egy francia újság —, mert a szovjet-rendszer a néptömegekre támaszkodik. A vörös hadseregben vállvetve harcolnak orosz csapatok, ukránok, Azsia különböző népei, keresztények és muzulmánok egyaránt, valamennyien az önfeláldozás csodáit művelik. A vörös hadsereg katonái — mondja a francia rádió — nem csupán saját tüzhelyeiket védik, hanem a szabadság és igazság nagy eszményeit is. A vörös hadsereg szabad nemzetek, nem pedig kasztok hadserege, a vörös hadsereg katonái a békeszerető szovjet népek nagy családjának tagjai.

A külföldi sajtó és rádió Sztálin marsall szavait idézi 1944 november 6-án tartott beszámolójából. „A német fasiszták e háború során nemcsak katonai, hanem erkölcsi és politikai vereséget is szenvedtek. Minden faj és nemzet egyenjogúságának, a népek barátságának országunkban megvalósult ideálja teljes győzelmet aratott a német fasiszták vadállati nacionalizmusa és a fajgyűlöleten alapuló politikája felött."

Magas árat

FIZETEK szövetekért, vászonért, kelegyékért, új és ócska férfi- és női ruhákért. Hí vásra házhoz megyek Piac-u. 59 Üzlethelyiség

A polló mozi

Előadások: d. u. 1 és 3 órakor. Simor E., Sárdy J., Jávor P. és Maklár Z. a főszerepben

Az utolsó dal

Filmvetítés közben senkit be nem bocsáthatunk. - 5 éven aluli gyermekeket a nézőterre bevinni nem szabad.

Meteor me z g o

Ma csütörtökön

Gsaládunk szégyene

magyar vigjáték Főszereplők: Goll Bea, Mály Gerő, Vaszáry Piri. Előadások kezdete: d. u. 3 órakor. Jegyelővétel d. u. fél 2 órától

Gesarol Porozószer

a legjobb bolha-, tetű- és poloskairtó szer

kapható a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Tiszántúli Kirendeltségénél

Debrecen, Hatvan-utca 35.

Mit

Az 191 napjaiban. nár odaki. „Fiúk! A az mind b. hinnénk, ilyen forr. kadjon. most nem csak össze mert az megmontan. telét tan minden gondolhat. zudni is akkor hoz most haz volt olya hogy az raiban, n. szen új s nek tanit. A két l a magyar. nagyjából. addig, am el nem é szempont. az összes lomszemle kell muta fellángoló nül foly denütt, m kova is. merhetjül jogosultsá szettől e visszavagy fölragyog nagy kol szépségét danunk, életének talmas b és anyag tességgé vasó szoc De mo dok anya vés lesz a tegnap zünk, gy szükség. könyvek című ol tenelemk már nem politikát. nül agit lopnak. Tormay véből" lem har vagy a mas né értesítés

M E N kör Feren Sztálin Révai Laoren nove Antiqu

Mit tanítsunk, mit ne tanítsunk?

Az 1918-as forradalom első napjaiban egy budapesti tanár odakiáltotta tanítványainak: „Fiúk! Amit eddig tanítottunk, az mind hazugság volt!” Ma nem hiánynak, hogy akadna tanár, aki ilyen forradalmi felkiáltásra feldobjon. Nemcsak azért, mert most nem is volt forradalom, csak összeomlás, hanem azért, mert az ilyen tuzó kijelentéssel megrontaná a nevelő a saját hiteltel tanítványai előtt. Hiszen minden értelmesebb diák ezt gondolhatná: „Ha a tanár úr hazudni is tud — parancsszóra —, akkor honnan tudjam, hogy nem most hazudik-e?” Pedig sosem volt olyan végtelen fontos, hogy az ifjúság higgyen a tanárainban, mint most, amikor egészen új szellemet kell a mesternek tanítványaiba oltania.

A két legfőbb világnézeti tárgy: a magyar, és a történelem anyaga nagyjából megmaradhat egészen addig, amíg az utolsó évtizedekig el nem ér. Csak éppen még egy szempontból meg kell világítani az összes tényeket; a társadalmi szemlélet szempontjából. Rá kell mutatni, hol lappangó, hol fellángoló, de örök kerülhetetlenül folyó osztályharcra mindenütt, még a költészettel foglalkozva is. Csak egy példát: Elismerhetjük, az idilliikus ábrázolás jogosultságát, mert ez a természetből elszakadt ember örök visszavágódásának a kifejezője, fölragyogtathatjuk a diák előtt nagy költők nagyszerű idilljeinek szépségét is, mégis meg kell mondanunk, hogy az „egyszerű nép” életének idilliikus feltüntetése hatalmas hazugság, mert a szellemi és anyagi inséget bájos természetességgé töltve át, elaltatja az olvasó szociális lelkiismeretét.

De mondom, a tovatűnt századok anyagával aránylag még kevés lesz a baj. Ott azonban, ahol a tegnaphoz és a mához érkezünk, gyökeres gyomlálásra van szükség. Az alsó osztályos olvasókönyvek „Világháború, Trianon” című olvasmánycsoportja, a történelemkönyvek utolsó fejezetei már nem is politikumot, hanem politikát, mégpedig szemérmetlenül agitáló jobboldali politikát lopnak be az iskolába, például Tormay Cecil: „Bujdosók könyvéből” vett irányzatot történelem hamisító szemelvényekkel, vagy a Szallingrad elleni diadalmas német ostromról szóló friss értesítéseikkel.

Az ilyesminek azonnal és nyomtalanul el kell tűnnie a középiskolából, de arról sem lehet szó, hogy ezeket a részleteket baloldali napi propagandaanyaggal pótoljuk. A demokratikus emberies nevelés nem vihet politikát az iskolába, de vihet, sőt vinnie kell az egyszerű és leplezetlen

igazságot, ami különben mindig maga is önkénytelen, baloldali, demokratikus, szociális propagandává lesz.

E sorokban éppen csak megpendíthetjük a nevelésnek, jobban mondva nevelő célú tanításnak egy kérdését, de ha tér és idő engedi, még vissza fogunk rá térni e hasábkokon.

DOCTORUS.

Folyik az előadás a debreceni egyetemen

A debreceni egyetem központi épülete körül hónapokon keresztül nem lehetett diákot találni, néhány nap óta azonban újra feltűntek a hallgatók. A sok nehézség, akadály ellenére végre megkezdődtek az előadások a debreceni egyetemen.

Nagy gondot okozott az egyetemi tanácsnak az a körülmény, hogy az egyetem tanári karának mintegy 80 százaléka elmenekült. A debreceni egyetem ilyenformán megtisztult fasiszta és fél-fasiszta tanáraitól; helyükre az egyetemi tanács megfelelő szakelőadókat állított.

A beiratkozott hallgatóknak csak egyrésze jelent meg eddig az előadásokon, de azokat, akik itt vannak, a tudás mindent lebíró vágya hozta ide.

Az alagsorban benyitunk az egyik tanterembe. Hat-nyolc diá-

kot látunk itt, Szabó Dezső professzor ad elő történelmet. Hideg levegő csap az arcunkba, mert a légitámadás következtében megrongált egyetem nagy részében szabadon süvit be a hideg decemberi levegő. Ezek a fiúk mégis eljöttek ide, mert — mint az egyik egyetemi hallgató kijelentette — vállalnak minden nehézséget, csak hogy tanulhassanak. Egyelőre 30—35 hallgató látogatja a bölcsészeti fakultást. A többi karon is megkezdődött már a tanítás és a hallgatók száma napról-napra növekszik.

Az egyetem tantervét illetően kérdést intéztünk Szabó Dezső professzorhoz, aki kijelentette, hogy most, a szeptemberben megkezdődött, de a rendkívüli körülmények folytán félbeszakadt egyetemi félév folytatásáról van szó, változatlan tamenettel.

A kitermelt fa ötödresze a termelőé

A magas fuvardíjak megnehezítik Debrecen faellátását

A tél egyik legnagyobb problémája a lakosság tüzzel való ellátása. A városra az „előző éveknel sokkal nagyobb teher hárul”, mert a szállítási nehézségek miatt csak a Debrecen környékén kitermelt fára van utálva.

A háborút megelőző évben, 1937-ben a Debrecenben kitermelt fa mennyisége kb. 40.000 köbméter volt, a lakosság száma kb. 120.000. Ez a kitermelt mennyiség azonban csak a fa-szükséglet egyharmad részét fedezte, míg a többi mennyiséget Kárpátalról és Erdélyből szállították ide. Az 1943—44 évben kb. 80.000 köbméter fát termeltek ki, most az ittmaradt lakosok száma 75.000.

A fent közölt adatokból kiderül, hogy ma sokkal több fát termelnek ki Debrecenben, mint régen. A faellátás azonban mégis nagyon nehéz, mert máshonnan nem bővíthetik ki a készletet.

Nagy gondot okoz a környéken Cserén és Guton kitermelt fa Debrecenbe szállítása is. A Gutti vasút nem képes elegendő fát behozni.

Ez az oka például annak, hogy a Nagyerdőn csak hetenként kétszer, hétfőn és csütörtökön 8—2-ig adnak ki fát. Több idő nem szükséges ahhoz, hogy a raktáron levő fát a közönség között kiosszák. Nehéz a fuvar-kérdés is. Alig lehet fuvarost kapni, ha pedig nagy nehezen hozzájut az ember, csak győze fizetni a magas fuvarbéréket. Itt mutatunk rá arra is, hogy erélyes kézzel kell végre megakadályozni a fekete áron való fuvarozást, mely a közérdekeket komolyan veszélyezteti.

A fa problémával kapcsolatban

erős akadályt képez a munkáshiány és a szerszámihiány is. Míg néhány évvel ezelőtt 1200—500 munkás foglalkozott fakitermeléssel, addig most a Nagycserén 120, Guton pedig 54 ember dolgozik. Fűrészhez, baltához csak a legnagyobb nehézségek árán jutnak a kitermelők.

Erdeklődtünk a jövő kilátásai iránt, hiszen ha a kemény idő beáll, katasztrófálissá válhat a fahiány. Azt a biztató feleletet kaptuk, hogy a legújabb intézkedések értelmében a kitermelés részes vállalatban történik, ami a kitermelést igen előnyösen előmozdítja. A munkások a fa-szükséglete ezuton fedezve lesz, s a városra is kevesebb teher jut.

Az 1945. évre 110.000 köbméter fa kitermelése van előirányozva. Ennek ötödresze a kitermelőké lesz. A tervek szerint márciusban a tölgy kitermelését is megkezdik, ami egy félév múlva, a következő fűtési időnyre jól kiszárad.

Minden remény meg van arra is, hogy a szállítás megindulásával Felvidékről és Kárpátaljáról is érkezik fa Debrecenbe.

GRÜNFELD szabósága

Kistemplom mellett ismét megnyit

Régi jó munka

Készítés, akitás, fordítás, vasálás, javítás

Országszerte szervezkedik a haladó ifjúság

A demokratikus pártok nagy ütemű szervezkedésével egyidőleg a haladó szellemű ifjúság is megkezdte szervezkedését. Szegeder a Paraszt, Munkás és Értelmiségi Ifjúsági Szövetség egyre erősebb társadalmi és kulturtevékenységet fejt ki. A szövetség vezetésében nagy szerepe van Erdei Ferenc ironak, a földkérdés országos hírű szakértőjének. Ugyancsak szervezkedik a nagyváradi ifjúság is, hogy a magyar demokratikus ifjúság különleges érdekeiért harcoljon. A debreceni Demokratikus Ifjúsági Szövetség rövid életéhez képest már erősen kibontakozott. Propaganda-osztálya is megkezdte a munkát, és vasárnap — mint már lapunkban jeleztük —, József Attila-émlékünnepélyrel fog a közönség elé állni.

Tizezrével szöknek meg a munkások Németországból

Svájcból e'entik: A német hatóságok teljesen újjászervezik a svájci határ ellenőrzését, mert igen sok idegen munkás szökik meg Németországból, akik fogolytáborokból és munkahelyeikről, a német iparvidékekről igyekeznek elmenekülni. Berlin becslés szerint eddig kb. 50.000 idegen munkás szökött meg. Alaposan gyanítható, hogy sok munkást a német parasztlók rejtenek el. A Gestapo szeint Németországban messzeágazó szervezet segíti az idegen munkásokat a szökésben.

HALÁLOZÁS. Bogdán Ferenc Máv. segéd tiszt életének 24. évében október 19-én tragikus körülmények között elhunyt. Temetése csütörtökön délután 2 órakor lesz a Köztemetőben. Halálát feleségén, szülein és testvérein kívül kiterjedt rokonság gyászolja. Lakás: Kígyó-utca 32.

Értesítem a t. vendégeimet, hogy fodrászüzletemet a régi helyén Darabos-u. 3 sz. alatt ismét megnyitottam.

Kállay András
fodrász.

Erdődy vendéglős étkezője megnyit

Csapó-u. 39, volt MEKA borüzlet

A Demokratikus Kulturális Szövetség rendezésében: SZOMBATON délután 3 órakor a Csokonai Színházban

Heimlich Lajos
európai hírű zongoraművész
hangversenye

Műsoron: a zeneirodalom remekei. Közreműködik Radó Pál előadóművész, Ady-és Villon-versekkel. Jegyek 2—4 P-ig a színház pénztáránál és a „Néplap” könyvesboltjában, Ferenc József-út 58. szám alatt kaphatók.

MEGNYILT A NÉPLAP

könyvosztálya
Ferenc József-út 55. szám alatt

Kaphatók:

Szűllin rövid életrajza 1—
Révai József: Kossuth Lajos 250
Laurenzy: Egyszerű emberek
novellák 2—

Antiquárkönyvek nagy választékban
NYITVA 9—4-IG.

Levél a szerkesztőhöz

A csirásgabona kezeléséről

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!
Örömmel olvastam nb. lapjokban a mezőgazdasági munkák megindítását célzó közleményeket és nyilatkozatokat, illetve az igavonó állatok összeírását elrendelő polgármesteri rendeletet. Azonban ezen rendelet csak egy hányada azoknak az intézkedéseknek, melyek hivatva volnának a mezőgazdasági munkák mielőbbi alapos megindulásának. A nyilatkozatok is, amelyek ez ügyben elhangzottak, csak egy milliómódrészei azoknak a sok-sok tennivalóknak, melyek nyomán megindulhat a betakarítatlan termés betakarítása és a jövő évi termést biztosító földmunka.

A mezőgazdasági munkák megindulása sokkal fontosabb, mintsem hogy egy újságközlemény keretében arról részletesen lehesse az érdekelteket munkára serkenteni, sőt kötelezni. A munkáserkentés a gazdasági felügyelőség feladata lenne, de még ezen hatóságról nem hallottunk, nem tudjuk, idehaza vannak-e, avagy megszöktek. Ha megszöktek, úgy hatóságilag más, hozzáértő szakemberekkel kellene őket pótolni. A gazdasági felügyelőseknek lenne az a kötelessége, hogy a mezőgazdasági munkák megindítását szóval, írással, tanácsal, rendeletekkel előírja.

A szaktanács, mikor az elcsépeletlen gabonáról van szó, a legfontosabb, mert nagyon sok gazda az asztalán kicsirázott gabona elcsépléséhez azt sem tudja, hogyan fogjon hozzá, illetve mit csináljon a csirás gabonával, hogyan kezelje azt, hogy abból is valami hasznot lásson. Szerényesem 25 éve foglalkozom nagy uradalmakban mezőgazdasági munkák irányításával és felügyeletével és így gyakorlatilag volt alkalmam ily csirásgabonát is csépeletnem, illetve kezelni. Úgy vélem, a gazdaközönség, de meg a köz érdekeit is szolgálom akkor, ha ezen szűk újságközlemény keretében dióhéjban közlöm a csirásgabona elcséplésénél és kezelésénél szerzett tapasztalataimat.

A kicsirázott asztagot, ha szükséges, csákkánnal is, először meg kell hámozni, hogy a csirásgabona lehetőleg külön legyen csépelve. Miatán felős, sőt valószínű, hogy nemcsak az asztag teteje van kicsirázva, hanem becsurgások révén az asztag belsejében is lesznek kicsirázott, esetleg bemelegedett kalászkok, amelyek nem lehet különválasztani az egészséges kalásztól, az egész cséplésnél az osztályozót kell úgy beállítani, hogy a csirás, puffadt szemek külön jöjenek a gépből. Ezen csirás, illetve puffadt szemeknek a fajsúlyuk más lévén, mint az egészséges szemeknek, nem lesz nehéz az osztályozót úgy beállítani, hogy ezen osztályozást eszközölhessük. Az egészséges szemek kezelése nem okoz különösebb munkát a tárolási helyen, bár ezek forgatása, illetve szárazítása is sokkal fontosabb, mint a rendszer időben betakarított gabonáé. A kicsirázott, illetve puffadt szemek gondozása, mint általában minden beteg szervezet, alapos ápolást, illetve gondozást igényel, ha azt akarjuk, hogy ezen beteg gabona úgy a köznek, mint saját magunknak valami hasznot hajtson.

A beteg szemek mielőbb megfelelő száraz helyen 5 cm. vastag rétegben kitergendőek és ha szükséges, naponta többször is átforgatandók. Amint a gabona oly száraz, hogy a csirája könnyen letörik, egy kézihajtsági gabonarostán lassan átrostálendő úgy, hogy a rosta faránál egy munkással többet alkalmazunk, akinek csupán az lesz a feladata, hogy a rostára lassan ráfolyó gabonát a tenyerével morzsolja úgy, amint a tarhonyát szokták a gyűrőtáblán morzsolni. Ezen morzsolás által a csira letörik a szemről és az a rosta oldalán jön le, vagy ha úgy meggyűlöne, hogy a nyíláson nem tud lefolyni, akkor marokkal szedjük azt ki a rostából. Természetesen az így csirájától megfosztott szemek is még könnyen bemelegedhetnek, miért is a rostálás után szintén vékony rétegben szabad tárolni. Ezen eljárással a beteg gabona nem kenyernek, hanem ipari célnak megmentődik a teljes tönkremenéstől. Ily gabonából nagyon jó szeszt lehet gyártani, tehát érték marad úgy a köznek, mint a gazdának.

Mint fentiekben mondtam, ez is csak egy parányi tanács a sok-sok tennivaló között, mert az érdemleges munka megindulása a mezőgazdaságban is, mint minden más üzemben, a leltározással kezdődik, hogy megtudja a gazda, hogy munkabeosztásánál milyen tényezőkkel, megközelítő iga, felszerelés stb.-vel számolhat.

Kiváló tisztelettel: **Radó Antal**, uradalmi intéző.

„A faji gyűlölet ideológiája és politikája egyike azoknak a tényezőknél, mely a hitlerista rablóblokk szétesésére vezetett.”
Sztálin.

LEVELEZÉS

Kérem azt a Piroksa nevű leányt, aki a csárdában nálam volt, hogy jöjjön el Nagyerdő 7. sz. alá.

MUNKA

Hölgy- és úrifodrászatom újból megnyitott. Fazekas Béla fodrászmester, Kassai-út 24. (H. 9.)

Hölgyfodrász kisasszonyt felveszünk. Király, Bocskay-tér 12.

Telepört alkalmazunk fizetéssel, lakással Áron Miksa céghez. Jelentkezés Mikó Sándornál, Simonffy-u. 14. délben 1-2 óra között.

Háztartási alkalmazott felvétel. Jelentkezni könyvkereskedés, Ferenc József-út 38.

Geduldiger rajzoló jelentkeztek a Néplap szerkesztőségében.

Kesztyűkészítést, hozott fonálból izléses kivitelben vállalok. Újkelet, Jerikó-u. 59.

Bejárónót vagy bennlakó mindenest azonnali felvételre keresek jó bizonyítvánnyal. Cím: Ferenc J.-utca 22. Erdeklődni a portánál.

Péksegédet, fiatal, el-látással azonnal felveszek. Peskó-sütőde, Temető-u. 22.

Fogtechnikus segéd, vagy segédmunkás felvétel. Szent Anna-u. 6., Vecsei.

Üzlet részére harisnyaszemfelszedést vállalok, vagy kiszolgálóleánynak elmenne Kerekes Erzsébet Szabó Kálmán-u. 34.

Mindenest vagy bejárónót jó fizetéssel azonnal felveszek. Burgundia-utca 4. I. em.

Beregszászi Kálmán tyűszemvágó a nagyérdő fűrdőben újra megkezdte működését.

Házmestert felveszek. Bethlen-u. 62.

Istállóval rendelkező kocsi felvesz sütőde, Vár-u. 2.

Zokni- és puloverkötő, nő, ki kézzel köt, felvétel. Ugyanott egy jó fonónó, aki önállóan dolgozik, felvétel. Jelentkezés csak 10-12-ig Ferencz Dénesné, Eötvös-u. 8.

LAKÁS

3 szoba, konyha, mellékhelyiség 334 négyszögöl gyümölcsös kerttel Homokkertben eladó. Érdeklődni Tekei-u. 27. Bajáki Józsefnél. (H. 19.)

Egy szoba bútorral vagy anélkül kiadó, ugyanott egy szoba, konyha szintén. Érdeklődni: Szállítási iroda, Piac 50.

Simonffy-úton villa kiadó. Érdeklődni Szállítási iroda, Piac 50.

Szoba, konyha, kamara, üzletnek is alkalmas, azonnalra kiadó. Maróthy György-u. 7. sz.

Üzletnek vagy műhelynek egy utcai szoba, lakószobával együtt azonnal kiadó. Könyök-u. 12.

Bútorozott szoba fűrdőszobahasználattal kiadó Cím a kiadóban.

Utcai szoba konyhahasználattal kiadó Kassai-úton. Érdeklődni Kemény Zoltánnál, 13.

CSERE

Cukorért, zsírért élelmiszert és üveget adok. Bethlen-u. 58.

EGYÉB

Veszek és eladok hasznait butorokat, ruháim, varrógépet. Mezei Gyula, József kir. herceg-u. 50.

Tetőfedéseket palával, cseréppel, papírral, szurokkal soron kívül végez Bulyovszky Dániel, Széchenyi-u. 41.

Lebomházott házakat, telkeket, építési anyagokat ügyfeleim részére veszek. Bulyovszky Borbála ingatlan- és kereskedelmi áruk közvetítő irodája, Széchenyi-u. 41.

Mindenféle nyersbőrt veszek és kikészítek, vadbőrt is. Timárság, Debrecne, Teleki-u. 30. (H. 3.)

Búzá, rozst minden mennyiségben vásárol Takács Futura-bizománys. (H. 35.)

50-100 darab 3-7 hónapos malacot keresek megvételre. Széchenyi 85. (H. 36.)

Matia Anna nőikalapszalonyját megnyitotta Simonffy-u. 2.

HADHÁZI közjegyzői iroda működését megkezdte. Piac-u. 43. (Svejtő-bérház.) (H. 13.)

Lebomházott házat vagy telket megvételre keresek. Üzletes ház előnyben. Ügykötőt díjazok. Cím a kiadóban.

Mindenféle szücsmunkát vállalkozunk. Használt és új szücsmunkákat legmagasabb árban veszek. Szabó Béla szücsmester, Piac 75.

Veszek öbreszöt órát, karórát vagy zsebrót, női és férfi fehérneműt, párnahajat, paplanlepedőt, paplant, férfiszövetet vagy ruhát. Pozsonyi-út 8. sz.

Vágott és élő baromfi állandóan kapható smegrendelhető Pusztainál, Simonffy-utca 2-c. (Sz. 9.)

Ócska ruháért házhöz megyek és lakásomon veszek. Fülöp Mihály, Arany János-u. 5.

Egy barna hármasszekrény és toalettlükör eladó. Thaly Kálmán-utca 14. sz.

Fodrászüzletemet felesbe vagy bérbe adnám. Módváné, Burgundia-u. 8. sz.

Sertést, 120 kg. két darabot, mézet és egy férfióltonyt veszek. László, Kétnalom-u. 17.

Lovakat, szekereket veszek. Bercsényi-u. 20.

3-tól 6-ig puloverkötőgépet keresek megvételre, gyapjúkártyoló gépszáragot keresek. 10-12-ig. Ferencz Dénesné, Eötvös-u. 8.

Fodrászüzletemet Délisor 25. alatt újból megnyitottam. Miski Géza fodrász.

Elvesztettem a tárcám és fontos iratokat a Tusnádi-utca környékén, pénz is volt benne. Megtaláló a pénzt tartsa meg és a nagyon fontos irásokat juttassa el Tusnádi-utca 4. sz. alá.

Figyelem! Koncz József kelmefestő és vegy-tisztító üzemet megnyitotta.

Tangóharmonikát veszek. Hanglemezt cserélek. Ajánlatokat vasárnapig „Zene” jellegre kérek.

Építési irodámat ismét megnyitottam. — Torma Lajos, Rákóczi-u. 28. sz.

Melegágyak való trágya eladó Hatvan-u. 60. Simai Magda és Sipkovic Béláné gyorsíróiskolájába a felvétel megkezdődött. — Érdeklődni egyelőre Csapó-u. 4., I. em. Városi Takarékpénztár épülete.

Egy káposztakád és egy vaskályha eladó. Ferenc József-út 43., III. lépcső, III. em. 10.

Búzá, rozst minden mennyiségben vásárol Takács terménykereskedő.

Vízvezetékcsere szerzőt keresek. Cím közlése: Bethlen-utca 32. délelőtti időben.

Eladó szigetelt vezeték, új, kb. 600 m 2,5-6 négyzet. Apaffy-u. 16.

Forgalmas helyen fűszerüzletet átvennék be- rendezéssel és áruval. — Ajánlatokat a kiadóba kérek.

Egy berendezett hentesüzlet kiadó. Kassa-út 37. sz.

Kovács Ferenc kőművesmester kőművesmunkát és tetőjavítást vállal. Hajó-utca 13. sz.

Suba Istvánné angol és francia nődivattermet megnyitotta. Miklós-u. 4.

Ezer pengő jutalmat adok, aki a kismacsi Mozótanyáról elvitt kabátok, ruhák nyomára vezet. Nagy, Szent Anna-u. 31. sz.

Eladó villanymotor 220 X1 lovas. Katz-telep, Arpa-u. 10. sz.

Fűző, haskötő- és fehérneműszalonomat újból megnyitottam. Borbély Gizella, Bathhány-u. 14.

Diákot, nagyobb teltjes ellátásra elfogadok. Zongora- és fűrdőszobahasználat. Könyök-u. 12.

Turul-Magyar Biztosító Könyök-utca 12. alatt működik.

Az Anker Biztosító irodája Könyök-utca 12. alatt található.

Figyelem! Gomb, csattáthúzás, harisnyaszemfelszedés, övek készítése stb. Üzemet folytatott! Matkó Ferencné, Ferenc József-út 73. sz. (H. 21.)

Antik és stíl bútorok, csillárok, díszműtárgyak, festmények, gyermekkosci, gyermekágy és zsebrák való zománczott kőedények ócskó árban beszerezhetők az Ingóság-közvetítőben. (Püspöki palota).

Tubi gyermekkosci-műhely Miklós-u. 53. üzemet újra megkezdte. kész mély- és sportkosci nagy választékban. Kérem a vevőközönség szíves pártfogását. Felkérem a volt alkalmazottakat, hogy munkára jelentkezzenek délután 4-6 óra között Csapó-u. 59. szám alatt. Tapolczai László.

ISKOLA

Iparostanoncok! A szakirányú iparostanonciskola tanulói közül azok, akik nyilvántartásba vétel végett még nem jelentkeztek, a városi iparostanonciskola igazgatói hivatalában (Burgundia-u. 1.) haladéktalanul jelentkezzenek.

Felhívás! Mezőgazdasági népiiskolai növendékek részére a tanítás Kishegyesi-út 3. szám alatti iskolában folyó hó 18-án, hétfőn kezdődik. Felszólítom a beírt és megbe nem írt növendékeket is, hogy a nevezési napon reggel 9 órakor jelentkezzenek. Üzv. Pápayné mb. igazgató.

FILM

Szivárvány

A „Szivárvány” költőbb a „Kertész-pártitkár”-nál. Már mint a „költői” alatt itt sem a valóság meghamisítása, romantikus beállítás értendő, hanem az elmaradottabb, precízebb, egyéni vonások erősebben kiemelő technika és a természet-felvételek gazdagsága. A mese lényegileg itt sem fontos, a film célját és rendeltetését a rendezés adja meg. Külön meg kell említenünk egy orosz anyamondatális alakítóját — neve eddig, sajnos, ismeretlen előttünk —, akinek robusztus méltosága néhai nagy művésznőnkre, Jászai Marizra emlékeztet.

A filmet — melyet az Apolló mutatott be — a közönség tomboló lelkesedéssel nézte végig. (99.)

Debrecen sz. kir. város zeneiskolájában

Kellő számú növendék jelentkezése esetén a tanítást megkezdjük. Felhívja az Iga-gatóság az 1944-45. tanévre máj beiratkozott növendéke t, valamint minden zenet tanuló szándékozót, hogy tanulmányainak folytatására való szándékát jelentse be naponta 10-11-ig és 2-4-ig a Zeneiskola titkári hivatalában (Vár-utca 1., I. emelet.) A zenetanulást az általános nevelés fontos kiegészítő része, miert is reméljük, hogy új nevelési rendszerünkben szélesebb körű szerep jut. Az 1943-44. iskolai évber, az intézetnek 520 növendéke volt. Kéri az intézet igazgatósága Debrecen város közönségének támogatását, hogy ezt a létszámot mielőbb elérje. Jelentkezni lehet, zongora, enek, hegedű, gordonka fatuvós és pengető hangszerekre.

Hirdetmény. Az államvasutak üzletvezetősége felvesz 100 munkást és 10 ácsot (szerszámmal). Je entkezés a 4 üzletvezetőségnél (Piac-u. 18, II. em. 41.) f. 10 14., 15. és 16-án 8-2-ig. Az alkalmazott munkásokat fizetjük és közmunka alól mentesítő igazolvánnyal látjuk el. Üzletvezetőség.

Hirdetmény. Újból felhívom az összes létező szolgálatot teljesítő egyéneket a azok hozzátartozóit, hogy a város tulajdonát képező és részükre korábban kiadott felszerelési tárgyakat (ruha, bakancs, pokróc stb.) jelen hirdetmény megjelenésétől számított 3 napon belül a tüzoltaktanyában szolgáltatassák be. Amennyiben a nyilvántartásban lefektetett tárgyakat nem szolgáltatnák be, úgy minden további nélkül levették ellen a kir. ügyészségnél a feljelentést megteszem. Debrecen, 1944. december 14. Polgármester

Felölös szerkesztő: Radó István. Felölös kiadó: Dr. Tariska István. Kiadja: a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat Debrecen, József királyi herceg-utca 16. szám.

Veszek, eladok

férfi- és női ruhát, fehérneműket, cipőt, szőnyeg, írógépet, órát, gramofont

Nyomtató-u. 4